

2017

Full Marks : 70

Time : As in the programme

The figures in the right-hand margin indicate marks.

Answer questions in each Section as directed there in.

Answer any three questions from Section-A

(12×3=36), Word limit-700-1000

Answer any three questions from Section-B

(8×3=24), Word limit-500

Answer any two questions from Section-C

(5×2=10), Word limit-300

SECTION-A

Answer any **three** :

12×3=36

1. नाट्यवेशमनिर्माणं, नाट्यमण्डपरक्षणविधी देवानां नियोजनप्रकारं च वर्णयत ।
2. 'काव्यस्यात्माध्वनिरिति बुधैर्यः समाम्नातः पूर्व' इति सूक्तिदिशा ध्वनिसिद्धान्तस्य वैशिष्ट्यं प्रतिपादयत ।
3. काव्यलक्षणविषये पूर्वाचार्याणां मतानि निशकृत्य विश्वनाथकृतकाव्यलक्षणं सूचयत ।
4. लक्षणासूरूपं तस्याः मूलभेदचतुष्टयं च स्पष्टीकुरुत ।

[Turn over]

[2]

5. अधोलिखितेषु द्वयोः अलङ्कारयोः लक्ष्येलक्षणं संगमयत :

- क) वक्रोक्तिः
- ख) उपमा
- ग) अर्थान्तरन्यासः
- घ) संसृष्टिः

SECTION-B

Answer any three : $8 \times 3 = 24$

- 6. रङ्गदेवता पूजनस्य का प्रयोजनीयता ?
- 7. 'भाक्तमाहुस्तमन्ये' इत्यस्य आशय स्पष्टीकुरुत ।
- 8. चतुर्वर्गस्य परिचय विधाय काव्यप्रयोजनप्रसङ्गे तस्य का उपयोगिता विमृशत ।
- 9. वाक्यलक्षणं सोदाहरणं समर्थयत ।
- 10. अधःस्थितेषु द्वयोः पद्ययोः सलक्षणमलंकारी निर्धारयतः

$4 \times 2 = 8$

- क) त्वयि दृष्ट एव तस्या निर्वाति
मनो मनोभवज्वलितम् ।
आलोके हि हिमांशोर्विकसति कुसुमं कुमुदत्याः ॥
- ख) कर्पूर इव दृग्धोऽपि शक्तिमान् यो जने जने ।
नमोऽस्त्ववार्य-वीर्याय तस्मै मकरकेतवे ॥
- ग) निजदोषावृतमनसामतिसुन्दरमेव भाति विपरीतम् ।
पश्यति पित्तोपहतः शशिशुभ्रं शङ्खमपि पीतम् ॥

[3]

SECTION-C

Answer any two :

$5 \times 2 = 10$

- 11. नाट्योत्पत्तिकारणम् किम् ?
- 12. 'विभाति लावण्यमिवाङ्गनानाम्'—इत्यस्य किं तात्पर्यम् ?
- 13. 'अनलंकृती पुनः क्वपि' इत्यस्य कोऽर्थः ?
- 14. तात्पर्यशक्तिं विमृशत ।

2017

Full Marks : 70

Time : As in the programme

The figures in the right-hand margin indicate marks.

Answer questions in each Section as directed there in.

**Answer any three questions from Section-A
(12×3=36), Word limit-700-1000**

**Answer any three questions from Section-B
(8×3=24), Word limit-500**

**Answer any two questions from Section-C
(5×2=10), Word limit-300**

SECTION-A

Answer any three :

12×3=36

अधस्तनेषु त्रयाणां उत्तरं दत्त :

- क) सन्ध्यक्षरसंज्ञा तथा समानाक्षरसंज्ञां निरूपयत ।
- ख) वेदाध्ययनस्य दृष्टादृष्टार्थान् सायणदिशा विचारयत ।
- ग) वेदाध्ययनस्य महत्त्वं तथा कर्तव्यतां सायणाचार्यदिशा निरूपयत ।
- घ) निरुक्तस्य प्रयोजनं तथा व्याख्यां कुरुत ।
- ङ) तदिदं विद्यास्थानं व्याकरणस्य कात्स्न्यम् ।

[Turn over]

SECTION-B

Answer any three :

8×3=24

अधस्तनेषु त्रयाणां व्याख्यां कुरुत :

- क) पदप्रकृतिः संहिता ।
- ख) नियतवाचोयुक्तयो नियमानुपूर्व्या भवन्ति ।
- ग) व्याप्तिसत्त्वात्तु शब्दस्य ।
- घ) वेदस्यापीरूपेयत्वं व्याख्यात ।
- ङ) विल्मं भिल्यं भासनमिति वा ।

SECTION-C

Answer any two :

5×2=10

अधस्तनेषु द्वयोः टिप्पणीं लिखत :

- क) ऋक्प्रातिशाख्यम् ।
- ख) 'आचार्य' शब्दस्य निर्वचनप्रकारः ।
- ग) 'अध्वर' शब्दस्य निर्वचनप्रकारः ।
- घ) वेदान्तसाहित्यम् ।

2017

Full Marks : 70

Time : As in the programme

The figures in the right-hand margin indicate marks.

Answer questions in each Section as directed there in.

**Answer any three questions from Section-A
(12×3=36), Word limit-700-1000**

**Answer any three questions from Section-B
(8×3=24), Word limit-500**

**Answer any two questions from Section-C
(5×2=10), Word limit-300**

SECTION-A

Answer any three : 12×3=36

1. व्याकरणाध्ययनस्य मुख्यप्रयोजनानि यथाग्रन्थम् आलोचयत ।
2. आकृतिपदार्थो द्रव्यं वेत्यत्र विनिगमकं प्रदर्श्य सिद्धे शब्दे अर्थे सम्बन्धे चेति विग्रहः कस्मिन् पक्षे सम्भवतीति निरूपणीयः ।
3. भारोपीयभाषायाः वैशिष्ट्यं वर्गीकरणं च वर्णयत ।
4. भाषाविज्ञानस्य विभागान् सविस्तरमालोचयत ।
5. अर्थपरिवर्तनस्य कारणानि विवेचयत ।

[Turn over]

[2]

SECTION-B

Answer any three :

8×3=24

6. 'व्याकरणम्' इत्यत्र कः पदार्थः भाष्योक्तदिशा निरूपणीयः ।
7. संस्कृतभाषायाः भारोपीयमूलत्वं प्रमाणयत ।
8. ग्रिमप्रोक्तध्वनिपरिवर्तननियमम् आलोचयत ।
9. वैदिक-लौकिकसंस्कृतयोः तुलनां कुरुत ।
10. पालिभाषायाः नामकरणे विविधमतानि विवेचयत ।

SECTION-C

Answer any two :

5×2=10

द्वयोः संक्षिप्त टिप्पणीं लिखत :

11. वर्णर-विधिः ।
12. संस्कृते स्वरवर्णानामुच्चारणप्रक्रिया ।
13. मध्यस्वरलोपः ।
14. प्राकृतभाषा ।

2017

Full Marks : 70

Time : As in the programme

The figures in the right-hand margin indicate marks.

Answer questions in each Section as directed there in.

**Answer any three questions from Section-A
(12×3=36), Word limit-700-1000**

**Answer any three questions from Section-B
(8×3=24), Word limit-500**

**Answer any two questions from Section-C
(5×2=10), Word limit-300**

SECTION-A

Answer any three :

12×3=36

अधस्तनेषु त्रयाणां उत्तरं लिखत :

- क) तर्कसंग्रहमनुसारं पदार्थविभागं वर्णयत ।
- ख) कारणस्वरूपम् आलोचयत ।
- ग) भावनाप्रकारं विशदयत ।
- घ) निषेधस्वरूपम् आलोचयत ।
- ङ) बौद्धदर्शनानुसारं पञ्चकारणी-विधिं वर्णयत ।

[Turn over]

[2]

SECTION-B

Answer any three :

8×3=24

केषाञ्चित् त्रयाणां उत्तरं दत्त :

- क) धर्मलक्षणं विमृशत ।
- ख) विधिलक्षणं व्याख्यात ।
- ग) शब्दप्रमाणम् आलोचयत ।
- घ) बौद्धदर्शनं द्वादशायतनानि ।
- ङ) अभावपदार्थविवेचनं कुरुत ।

SECTION-C

Answer any two :

5×2=10

केषाञ्चित् द्वयोः टिप्पणीं दत्त :

- क) प्रमाणम् ।
- ख) स्मृतिः ।
- ग) आत्मा ।
- घ) समाख्या ।

2017

Full Marks : 70

Time : As in the programme

The figures in the right-hand margin indicate marks.

Answer questions in each Section as directed there in.

Answer any three questions from Section-A
(12×3=36), Word limit-700-1000

Answer any three questions from Section-B
(8×3=24), Word limit-500

Answer any two questions from Section-C
(5×2=10), Word limit-300

SECTION-A

Answer any three :

12×3=36

1. चारुदत्तस्य चरित्रं चित्रयत ।
2. 'उत्तरेरामचरिते भवभूतिर्विशिष्यते' विविच्यताम् ?
3. राजनीतिक नाटकरूपेण मुद्राराक्षसस्य समीक्षणं कुरुत ।
4. भीमस्य चरित्रं चित्रयत ।
5. उदयनस्य चरित्रं चित्रयत ।

[Turn over]

[2]

SECTION-B

Answer any three :

8×3=24

6. सर्वथा व्यवहर्तव्यं कुतो हयवचनीयत ।
यथा स्त्रीणां तथा वाचां साधुत्वे दुर्जनो जनः ।
7. चीयते बालिशस्थापि सत्क्षेत्रपतिता कृषिः,
न शालेः स्तम्बकरिता ववृर्गुणमपेक्षते ।
8. चिन्तासक्तनिमग्नमन्त्रिसलिलं, दुतोर्मिशङ्काकुलम्,
वर्धन्तस्थितचारनक्रमकरं, नामाश्चसिंहाश्रयात् ।
9. चञ्चदभुजभ्रमितचण्डगदाभिघात
सञ्चर्णितोरुयुगलस्थ सुधोधनस्य ।
स्त्यानावनद्धधनशोजितशोणिपाणि
रुत्रंसथिष्यति कचास्तव देवि ! भीमः ।
10. एष संग्रमिको न्याय एष धर्मः सनातनः
द्वयं हि रघुसिंहानां वीरचरित्रपद्धतिः ।

SECTION-C

Answer any two :

5×2=10

11. शकारस्य चरित्रं चित्रयत ।
12. उत्तररामचरितस्य उपजीव्यत्वं प्रतिपाद्य कथानके
कविकृतमौलिकपरिवर्तनानि निरूप्यताम् ।
13. क्षवणकस्य चरित्रं चित्रयत ।
14. रत्नाकल्याः चरित्रं चित्रयत ।